

Ozębna (*periodontium*) jest rodzajem więzadła, zbudowanego z tkanki łącznej właściwej włóknistej, która łączy korzeń zęba z kośćmi zębodołu oraz z tkanką łączną dziąsła. Głównym składnikiem ozębnej są wiązki włókien kolagenowych, biegnące od cementu do kości zębodołowych. Przebieg wiązek jest falisty, a kierunek tego przebiegu różny na różnych poziomach korzenia. Dzięki temu ząb ma niewielki zakres ruchów. W ozębnej znajdują się fibroblasty, osteoblasty i cementoblasty. Oprócz tego mogą się tu znajdować grupy komórek – pozostałości pochewki korzenia (z narządu szkliwotwórczego), które noszą nazwę **wysp Melasseza**. Komórki te mogą być źródłem **torbieli okołozębnych** lub **nowotworów**.

Połączenie nabłonkowo-zębowe. Nabłonek dziąsła przechodzi na powierzchnię zęba, wytwarzając ściśle i szczelne połączenia. Nabłonek tych połączeń tworzy pochewkę, przylegającą do szkliwa lub cementu. Komórki nabłonka mają liczne hemidesmosomy, którymi przytwierdzają się do powierzchni zęba. U dzieci i ludzi młodych nabłonek dziąsła leży wyłącznie na szkliwie. Wraz z wiekiem dziąsło się obniża, korona zęba wydłuża, a nabłonek dziąsła przechodzi na cement.

Gardło

Gardło (*pharynx*) zajmuje przestrzeń między dolną powierzchnią podstawy czaszki a początkiem przełyku. Łączy się z jamą nosową, jamą ustną, krtanią, przełykiem, a także z uchem środkowym.

Gardło dzieli się na kilka części:

- część nosową;
- część ustną;
- część krtaniową.

Ścianę gardła stanowi błona śluzowa, składająca się z nabłonka i blaszki właściwej błony śluzowej, błony mięśniowej i błony włóknistej. Błona podśluzowa znajduje się tylko w okolicy ujścia trąbek słuchowych (Eustachiusza) i w miejscu przejścia gardła w przełyk.

Część nosowa gardła jest wysłana nabłonkiem wielorzędkowym walcowatym urzęsionym, a część ustna i krtaniowa – nabłonkiem wielowarstwowym płaskim nierogowaciejącym. Błona śluzowa właściwa jest zbudowana z tkanki łącznej właściwej zbitej, zawierającej liczne włókna kolagenowe i sprężyste. Zawiera także nieliczne gruczoły śluzowo-surowicze w części nosowej oraz śluzowe w części ustnej i krtaniowej. Błona mięśniowa jest zbudowana z mięśni poprzecznie prążkowanych zależnych od woli. Zewnętrzna błona włóknista jest twardą i zbitą tkanką łączną właściwą, łączącą gardło z otoczeniem.

Gruczoły ślinowe

Gruczoły ślinowe (*glandulae salivariae*), czyli **ślinianki**, znajdują się poza jamą ustną, a swoją wydzielinę odprowadzają do jamy ustnej. Ich wydzielina wspólnie z wydzieliną gruczołów błony śluzowej jamy ustnej składa się na **ślinę** (*saliva*).

Wśród gruczołów ślinowych wyróżnia się: **gruczoły przyuszne**, **gruczoły podżuchwowe** oraz **gruczoły podjęzykowe**.